

Regeringskansliet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över promemorian Utökad skydd för vissa civila vapentransporter (Ds 2026:3)

Er beteckning: Fö2026/00252

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västra Götaland (nedan Länsstyrelsen) tillstyrker förslaget om tillägg i lagen för att transporter ska kunna beslutas vara skyddsobjekt, då vi ser ett behov av att kunna skydda vissa transporter på ett bättre sätt än idag. Dock anser Länsstyrelsen att föreliggande förslag till förändring av skyddslagen (2010:305) behöver utvecklas och omarbetas.

Länsstyrelsen anser att det finns en övergripande problematik då skyddslagen (2010:305) är skriven med fokus på att skydda byggnader och anläggningar. Aktuellt förslag blir svårt att föra in i lagtexten, så att tillämpningen blir rättssäker och logisk när bedömningen i stället ska avse rörliga objekt. Vi menar därför att flera centrala frågor behöver analyseras vidare innan ett eventuellt tillägg i skyddslagen kan beslutas. Nedan följer Länsstyrelsens synpunkter på remissen.

4.1 Särskilt skyddsvärda civila rörliga objekt och fordonstransporter som nya skyddsobjekt

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att vissa särskilt skyddsvärda rörliga civila objekt och transporter av försvarsmateriel ska kunna vara skyddsobjekt. Dock anser Länsstyrelsen att förslaget behöver utvecklas och omarbetas enligt nedan.

Den finns en övergripande problematik i att skyddslagen är skriven med fokus på byggnader och anläggningar. Aktuellt förslag blir svårt att

föra in i lagtexten så att tillämpningen blir rättssäker och logisk när bedömningen i stället ska avse rörliga objekt.

Länsstyrelsen ser därför en risk med att det kommer att uppstå problem vid tillämpningen av 4 § 7 p skyddslagen av följande anledningar:

Vi ser att det kommer att bli problematiskt om förslaget innebär en möjlighet att förena ett beslut enligt förslaget till 4 § 7 p skyddslagen med ett beslut om att göra avbildningar, beskrivningar och mätningar av eller inom skyddsobjektet enligt 7 § andra stycket skyddslagen. Vi ser att det då uppstår en risk för att enskilda individer gör sig skyldiga till exempelvis råkar filma en sådan transport med en fast monterad kamera i sin bil. En annan problematik med ett beslut enligt 7 § skyddslagen för en transport är det nätverk av kameror som används för att övervaka trafikflöden och hastighet på våra vägar. Vi anser att utredningen inte har belyst den här frågan tillräckligt.

Om detta förslag till ändring i skyddslagen ska införas anser Länsstyrelsen att det tydligt ska framgå att ett beslut enligt 4 § 7 p skyddslagen inte är förenligt med ett exteriört avbildningsförbud enligt 7 § andra stycket skyddslagen.

Utredningen behandlar inte frågan om 19 § skyddslagen ska ändras, så att det för ett beslut om skyddsobjekt enligt 4 § 7 p skyddslagen krävs medgivande av ägaren eller nyttjanderättshavare. Länsstyrelsen anser att det är en brist i utredningen att frågan om ett eventuellt medgivande inte analyserats tillräckligt. Konsekvenserna av att inte kräva, alternativt kräva, medgivande är något som behöver analyseras vidare.

Utredningen belyser inte heller under hur lång tid ett beslut om skyddsobjekt enligt 4 § 7 p skyddslagen är tänkt att gälla. Det finns inte heller något förslag om att 20 § andra stycket skyddslagen ska omfatta den föreslagna 4 § 7 p. Länsstyrelsen bedömer att utredningen brister även i denna del och att vad som kan vara en rimlig giltighetstid för ett rörligt skyddsobjekt behöver analyseras vidare. Det framstår exempelvis inte som ändamålsenligt att beslut om rörliga skyddsobjekt ska kunna gälla tills vidare, eftersom de objekt som de avser kan ha en kraftigt begränsad användningstid.

Det framgår inte av skyddslagen vem som är behörig att lämna in en ansökan om skyddsobjekt. I 24 § skyddslagen anges att den som äger eller nyttjar ett skyddsobjekt ska underrätta beslutsmyndigheten om förutsättningarna för beslutet har ändrats väsentligt. Mot bakgrund av att skyddsvärdet, till skillnad från fasta skyddsobjekt, skiftar under en transport bedömer Länsstyrelsen att det finns stor risk för tillämpningsproblem i samband med att ansökan om skyddsobjekt

lämnas in och beslutas. En annan problematik är för det fall skyddsobjektet hinner byta ägare/nyttjanderättshavare under Länsstyrelsens handläggningstid. Även denna fråga behöver analyseras vidare.

Länsstyrelsen har också observerat följande i 5 § skyddsförordningen kopplat till besluten enligt förslaget till lagändring i 4 § 7 p skyddslagen. Idag underrättar vi berörd kommun, fastighetsägare, Säkerhetspolisen, Polismyndigheten och Försvarsmakten om alla beslut vi fattar. Om aktuellt lagförslag införs ser vi att det dels blir komplicerat att avgöra vilka som ska underrättas om ett rörligt objekt, dels att det blir svårt med vilken information som ska delges aktörerna. Vi har svårt att se att det skulle finnas skäl att vilja tillämpa kraven på underrättelse i dessa fall. Länsstyrelsen anser följaktligen att detta behöver analyseras ytterligare.

I utredningen anges vidare att med fordonstransporter avses vägtransporter. Länsstyrelsen bedömer att denna fråga behöver analyseras vidare då det förekommer transporter av aktuella föremål såväl via järnväg som med sjötransport.

Länsstyrelsen vill lyfta frågan kring transporter som går från Sverige till utlandet. Så fort transporten lämnar svenskt område gäller inte längre reglerna för skyddsobjekt och en eventuell medföljande beväpnad skyddsvakt kan då omfattas av helt andra regler.

Utredningen behandlar inte heller frågan om samråd enligt 4 § andra stycket skyddsförordningen skulle vara aktuell för rörliga skyddsobjekt. Länsstyrelsen ser en problematik med att identifiera berörda statliga myndigheter beroende av var en transport skulle äga rum, och även att ett samråd skulle riskera att ytterligare fördröja handläggningstiden i dessa ärenden där det får antas finnas en tidskritisk aspekt när det handlar om leverans från en producent till slutanvändare. Länsstyrelsen anser att även denna fråga behöver analyseras ytterligare.

Länsstyrelsen anser att det finns en svårighet gällande skyddslagen och hur den tillämpas i nuläget. Idag lämnas det ett tolkningsutrymme gällande hur lagen ska tillämpas då en hel del frågor i handläggningen hanteras genom samråd med den sökande snarare än att beslut överklagas till domstol. Detta gör att rättspraxis till viss del saknas. De regler som föreslås i utredningen riskerar att ytterligare förstärka detta, i stället för att minska de nationella skillnaderna.

Om förslaget genomförs kommer det att medföra ekonomiska konsekvenser för Länsstyrelsen. Idag har myndigheten en handläggningstid för beslut enligt skyddslagen om cirka sex till tolv veckor. De beslut som föreslås i denna promemoria kräver att beslut

kan fattas med kort varsel, då behovet av denna typ av transporter kan uppstå snabbt. Vi ser även att det kan finnas behov av att handlägga denna typ av beslut efter kontorstid. Beredskap att handlägga dessa beslut snabbt finns inte idag och kommer att kräva mer resurser, som idag inte finns.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt säkerhetsskyddslagen för en mängd olika verksamhetsutövare. Detta förslag till lagändring berör främst verksamhetsutövare inom försvarsindustrin, vars tillsynsmyndighet är Försvarets Materielverk. Vi avstår därför från att lämna synpunkter ur ett säkerhetsskyddsperspektiv på lagförslaget.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med säkerhetshandläggaren Viktor Löfving som föredragande och Pehr Johansson som granskande chef. I den slutliga handläggningen har också länsjuristen Ann-Charlotte Broman medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.